

Staat genoteerd

Een rotvraag over oudere Turken

Elke week bezoekt een verslaggever een grote of kleine bijeenkomst in Brabant. Deze week: een activiteit voor Turkse vrouwen in Eindhoven.

Canan Yenice kan best tegen een rotvraag, zeker als je hem vooraf als zodanig aankondigt. Een vervelende, rechtstreekse, botte, Nederlandse vraag. Canan Yenice is een doortastende vrouw uit Tilburg met een piepklein knopje in haar neus en Turkse roots. Ze werkt voor het Netwerk Oudere Migranten Brabant, met steun van het Oranjefonds, dat moet van haar zeker vermeld worden. Vandaag doet ze haar werk in Eindhoven, in een vroegere katholieke kerk die nu veel kantoorruimte heeft. Daar zijn op een middag twintig Turkse vrouwen naartoe gekomen, bijna allemaal van boven de 55 jaar. Ze zitten in een halve cirkel en gaan het hebben over eenzaamheid. Vijf eerdere bijeenkomsten onder leiding van Canan waren er al over dit thema, dit is de laatste. Eenzaamheid onder Turkse ouderen is een actueel onderwerp. Google maar en je bent zo een paar uur verder

Ze zouden niet lang blijven. Hard werken, geld verdienen, terug naar Turkije

als je niet oppast. Rapporten, conferenties, feiten, cijfers en conclusies. In Nederland opgegroeide jongeren met Turkse ouders nemen de oudjes niet meer vanzelfsprekend in huis. De ouderen zitten gevangen in een Turkse gemeenschap met steeds minder leeftijdsgenoten. Ze raken geïsoleerd. De rotvraag dringt zich vanzelf op. Waarom spreken zo veel oudere Turken geen Nederlands? Zou ook zomaar kunnen helpen tegen die eenzaamheid. Toch?

Canan Yenice knikt begrijpend. Weet je wat, ze legt de vraag stante pede voor aan de groep. In het Turks. Alles in het Turks vandaag.

De groep snapt de vraag en de antwoorden komen meteen uit alle hoeken. Canan vertaalt ze voor me. Redenen genoeg waarom de meeste oudere vrouwen hier het Nederlands niet beheersen. Ze kwamen naar Nederland met het idee dat het maar voor een paar jaar zou zijn. Hard werken, geld verdienen, terug naar Turkije. Nederlands leren was niet nodig. Voor taalcursussen was geen geld. Het geld ging op aan de kinderen.

Canan vindt de rotvraag beantwoord, ze heeft haar programma te doen. Met een beamer tovert ze Turkse teksten op een muur. Zo houdt ze een praatje van een uur. Af en toe denk ik een bekend woord te horen. Kleuterschool. GGD. Internet. Het plafond is hier trouwens wel wat slordig opgehangen. Van de achttien tl-buizen branden er tien.

Ik kijk even naar rechts. Wat nu? Mijn buurvrouw in de groep, tas op schoot, laat een paar tranen. Later toch even gevraagd: „Mevrouw, u moest huilen. Waarom?” Het antwoord is vriendelijk genoeg. „Beetje Nederlands.”

Een andere vrouw, Mumure Yigit, staat op. Ze is vandaag door de beste vriendin van haar dochter, Sana Zadday, meegenomen. Het jonge Marokkaanse meisje zegt dat mevrouw een moeilijke tijd doormaakt. Haar man is pas dood en nu moet ze naar de dokter. Mevrouw zelf verwijst bij Nederlandstalige vragen naar Sana. „Meisje praten.” En Canan Yenice weet het wel zeker. De oudste generatie Turken in Nederland, die gaat dat Nederlands niet meer onder de knie krijgen.

De afgelopen twintig jaar heeft

Bouwen aan een toekomst voor de allerarmsten

Baxolile is blij. Als weeskind van aidsslachtoffers heeft de Zuid-Afrikaanse eindelijk haar eigen huisje. Dankzij HomePlan. Roosendaler Aimé de Bock en een team vrijwilligers bouwden het voor haar.

JOHN BAS

Tot vorige week woonde ze in Zululand onder golfplaten. Geen water, geen toilet, geen slot op de deur om haar te beschermen. Een uitzichtloze situatie in totale armoede voor de 24-jarige Baxolile, haar zontjes Mpendulo (6) en Alwande (3), plus haar broer Meteteleli (20) voor wie ze als jong meisje al moest zorgen sinds hun ouders aan aids overleden.

Baxolile behoort volgens lokale hulpverleners tot de eerste aidsvrije generatie. Het nieuwe HomePlan-huisje dat haar shack vervangt, moet hen daarbij helpen, zegt Marika van Seeters, directeur van deze Bredase stichting.

„Aids vormt één van de grootste problemen die Zuid-Afrika teisteren. Goede behuizing en begeleiding helpen bij voorkoming. Onze huisjes beschermen deze extreem kwetsbare mensen niet alleen tegen de regen. Ze bieden de allerarmsten en kanslozen veiligheid en een stabiele situatie om eigenwaarde op te doen, naar school te gaan, werk te vinden.”

„Minder seksueel misbruik ook, minder stress, blijkt uit onderzoek. Hadden wij niet voorzien, maar het zijn heel belangrijke positieve gevolgen. Dát is wat wij met HomePlan beogen: huis, thuis, toekomst. Het huis is geen doel, maar een middel.”

De tweekamerwoning van Baxolile is welgeteld het vierduizendste HomePlan-onderdak dat de afgelopen twintig jaar (zie kader) met miljoenen euro's en hulp van veel Nederlanders verrees. Een mijlpaal sinds de organisatie met prefab-woningen begon na een allesverwoestende orkaan in Mexico (nu in totaal 2.214 huisjes) en het werk uitbreidde naar Nicaragua (543), Haïti (444) en Zuidelijk-Afrika (616).

„Onze kracht is dat wij werken met sterke lokale partners die ons helpen en toezicht houden”, zegt Van Seeters (44) die regelmatig meebouwt en ter plaatse zaken regelt. „Die doen dus ook aan nazorg in de vorm van hulp-

moeders, voedsel, onderwijs en medische voorzieningen.” HomePlan-voorzitter Aimé de Bock (48) is net terug uit de regio KwaZulu-Natal in Zuid-Afrika, waar inmiddels zo'n 130 huisjes staan. Hij ging er naartoe met een groepje bouwreizigers, onder wie enkele van zijn werknemers. De Bock is eigenaar van chocolade- en koekjesfabrieken.

„Ik heb al meer bouwreizen meegemaakt, ook naar Mexico en Nicaragua. Ieder huis is bijzonder. Door de omstandigheden, de verhalen van de families, hun achtergrond en de enorme

Huis, thuis en toekomst. Dát is wat wij met HomePlan beogen

impact die een deugdelijk huis maakt op de levens van deze mensen.”

Bouwcoördinator De Bock en zijn vrouw Anneke - die vrijwilligerswerk doet op kantoor - zetten zich al acht jaar in voor dit goede doel. „Het blijft een emotioneel moment als je na een week hard bouwen de sleutel mag overhandigen aan mensen zoals Baxolile die eerder in een hopeloze situatie verkeerde. Vanaf haar tiende wees in een krot in een gevaarlijke omgeving, hoe erg is dat?”

De persoonlijke motivatie van het echtpaar De Bock gaat verder dan hulpverlening. „Dat blijft het primaire doel. Maar je wordt er zelf een ander mens van, dat ervaart iedereen zo. Je ontdekt dat niet alles zo vanzelfsprekend is als bij ons; je word je indringend bewust van hoe goed wij het hebben.”

De bouwreizigers van HomePlan betalen hun reis en verblijf zelf, leveren ook een finan-